

III-4.3 ฉ. การฟื้นฟูสภาพ

ประเด็นคุณภาพ/ความเสี่ยงที่สำคัญ: ทำงานเป็นทีม ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วม						
ข้อมูล/ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	2556	2557	2558	2559	2560
1.จำนวนผู้พิการที่ได้รับการฟื้นฟูในชุมชนได้รับการติดตามและให้คำแนะนำการปฏิบัติตัว	90 %	91.37	92.3	91.15	93.34	90
2.ผู้พิการทางการเคลื่อนไหว(ขาขาด) ได้รับการบริการครบถ้วน	100%	100	100	100	100	100

บริบท:

ข้อมูลปี 2560 พบว่าอำเภอสว่างวีระวงศ์มีผู้พิการทุกประเภทจำนวน 898 ราย และผู้ป่วยระยะฟื้นฟูจำนวน 38 ราย ซึ่งประกอบด้วยรพ.สต.จำนวน 7 แห่ง โดยมีนักกายภาพบำบัดจำนวน 1 อัตรา และเริ่มมีการให้บริการฟื้นฟูตั้งแต่ปี 2552 จนถึงปัจจุบัน นักกายภาพบำบัดมีหน้าที่รับผิดชอบ ในด้านการส่งเสริมป้องกัน รักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ ซึ่งในส่วนของการทำงานฟื้นฟูสมรรถภาพต้องดูแลกลุ่มผู้พิการที่ยังจำเป็นต้องได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพอย่างต่อเนื่องอย่างน้อย คนละ 1 ครั้ง/ปี และผู้ป่วยระยะฟื้นฟู ที่ได้รับการส่งต่อจากตึกผู้ป่วยในผู้ป่วยนอก รพ.สต.ในเขตอำเภอสว่างวีระวงศ์และโรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ โดยมีการออกให้บริการฟื้นฟูร่วมกันเป็นทีมสหวิชาชีพและภาคีเครือข่าย

กลุ่มผู้ป่วยที่การฟื้นฟูสภาพมีความสำคัญต่อการฟื้นตัว: Stroke , CVA , ผู้พิการ, ผู้สูงอายุ และผู้ป่วยที่จำเป็นต้องได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพ

กระบวนการ:

บทเรียนเกี่ยวกับการเข้าถึง การขยายความครอบคลุมในการให้บริการฟื้นฟูสภาพ

- ก่อนปี 2556 อำเภอสว่างวีระวงศ์ ยังไม่มีโรงพยาบาลชุมชน ได้มีการจัด CMU โดยมีทีมสหวิชาชีพทำงานร่วมกันที่ รพ.สต.โคกสมบรูณ์ เมื่อปี 2553 ได้มีการให้บริการทางกายภาพบำบัด และได้ออกเยี่ยมบ้านฟื้นฟูสมรรถภาพโดยทำงานร่วมกันกับทีมสหวิชาชีพและภาคีเครือข่าย(อสม.) พบว่า มีผู้ป่วยที่ไม่ได้รับการฟื้นฟูสภาพหรือยังไม่ได้รับการจดทะเบียนคนพิการหลายราย จึงได้มีการค้นหาคนพิการรายใหม่พร้อมทั้งจดทะเบียนคนพิการตามนโยบายจังหวัด โดยมีทีมภาคีเครือข่าย และรพ.สต. ช่วยกันทำงานทำให้มียอดคนพิการเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ และคนพิการได้มีโอกาสเข้าถึงบริการได้มากขึ้น
- มีการค้นหาผู้พิการ กลุ่มเสี่ยงที่จะพิการ จดทะเบียนผู้พิการ การฟื้นฟูสมรรถภาพรวมทั้งการให้อุปกรณ์เครื่องช่วยที่จำเป็น
- มีเครือข่ายดูแลฟื้นฟูสมรรถภาพด้านการแพทย์ การศึกษา อาชีพและสังคม
- มีฐานข้อมูลผู้ป่วยระยะฟื้นฟู ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ที่เป็นปัจจุบันและเครือข่ายเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย

บทเรียนในการประเมินและวางแผนการให้บริการฟื้นฟูสภาพ

จากการทบทวน พบว่าการฟื้นฟูสมรรถภาพในชุมชนของงานกายภาพบำบัดสามารถลดระยะเวลาในการเข้าถึงบริการของผู้ป่วยได้มากขึ้นลดค่าใช้จ่ายในการเข้ารับบริการ เกิดการเข้าถึงการบริการมากขึ้น ผู้ป่วย ผู้พิการสามารถได้รับกายอุปกรณ์ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งทั้งหมดเกิดจากการทำงานเป็นทีมของเครือข่าย ซึ่งช่วยการประเมินและวางแผน โดยการค้นหาและคัดกรอง ประเมินขั้นต้นจาก อสมช.ที่ผ่านการอบรม แล้วประสานข้อมูลมายังงานกายภาพบำบัด โรงพยาบาลสว่างวีระวงศ์เพื่อประเมินซ้ำก่อนส่งพบแพทย์เพื่อประเมินความพิการและออกเอกสารรับรองสิทธิความพิการให้ อีกทั้งยังเริ่มพัฒนาฐานข้อมูล ให้มีข้อมูลมากยิ่งขึ้น ปรับเปลี่ยนและพัฒนากระบวนการส่งต่อข้อมูลไปยัง รพ.สต. เพื่อช่วยในการวางแผนการฟื้นฟูสมรรถภาพได้ง่ายยิ่งขึ้น

บทเรียนในการให้บริการฟื้นฟูสภาพ

- จากข้อมูลของงานกายภาพบำบัดพบว่า มีผู้ป่วยกลุ่มหนึ่งที่แม้จะฟื้นฟูสภาพด้านร่างกายแล้วยังพบปัญหาซ้ำซ้อนด้านอื่นๆอีก งานกายภาพบำบัดจึงได้จัดประสานงานกับ ไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือ รพ.สต.ที่รับผิดชอบ เพื่อเป็นการส่งต่อข้อมูลและวางแผนการติดตามเยี่ยมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง
- มีการพัฒนาศักยภาพของนักกายภาพบำบัด โดยมีการอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2553 จนถึงปัจจุบัน รวมทั้งกำหนดแนวทางในการปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน
- อัตรากำลังนักกายภาพบำบัดมีไม่เพียงพอทำให้การฟื้นฟูสมรรถภาพยังไม่ครอบคลุมจึงต้องอาศัยภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการทำงาน
- **บทเรียนเกี่ยวกับการช่วยเหลือผู้พิการและฟื้นฟูสภาพผู้ป่วยในชุมชน**

จากการได้ติดตามเยี่ยมพบว่า ครอบครัวคนพิการมีสถานะทางเศรษฐกิจทางครอบครัวไม่ค่อยดี บุตรหลานต้องออกไปรับจ้างทำงานมาเลี้ยงดูครอบครัว ทำให้คนพิการ ผู้สูงอายุบางส่วนถูกทอดทิ้งหรืออยู่ตามลำพัง การใช้ชีวิตระหว่างวันอยู่อย่างลำบากขาดคนดูแลและการเข้ารับบริการทางสุขภาพไม่ต่อเนื่อง ดังนั้นการฟื้นฟูสภาพจึงต้องอาศัยการทำงานเป็นทีมและมีภาคีเครือข่าย รพ.สต. อสม. นักกายภาพบำบัดต้องสอนหรือแนะนำ อสม.หรือญาติให้ทำกายภาพบำบัดที่บ้านให้ถูกวิธีเพื่อที่จะทำให้คนพิการ ผู้สูงอายุได้รับการดูแลอย่างถูกต้อง และต่อเนื่องที่บ้าน อีกทั้งมีการส่งข้อมูลกลับเพื่อนำเอาปัญหามาวิเคราะห์และวางแผนการรักษาต่อไปเป็นระยะๆ และมีการจัดหากายอุปกรณ์มอบให้ตามความเหมาะสมเพื่อที่จะให้คนพิการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นสามารถช่วยเหลือตัวเองได้ตามศักยภาพมากขึ้น

ผลการพัฒนาที่สำคัญ:

- มีเครือข่ายการดูแลผู้พิการอย่างต่อเนื่องในชุมชน
- คนพิการเข้าถึงบริการได้มากขึ้น ได้รับกายอุปกรณ์ตามความเหมาะสม ทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

มาตรฐาน	Score	ประเด็นในแผนการพัฒนา 1-2 ปีข้างหน้า
86.การฟื้นฟูสภาพ	2.5	<ul style="list-style-type: none"> ● พัฒนาระบบการส่งตัวผู้ป่วยระยะฟื้นฟู ผู้พิการผู้สูงอายุสู่ รพสต.เครือข่ายบริการสุขภาพสว่างวีระวงศ์อย่างต่อเนื่อง ● ฟื้นฟูสภาพผู้สูงอายุและผู้ป่วยระยะฟื้นฟูฯ โดยชุมชนมีส่วนร่วม เพื่อชะลอความพิการ